Εναντιώθηκε σθεναρά στην κυρίαρχη οικονομική πολιτική και ειδικά με την νομισματική ένωση που υιοθέτησε η Ε. Επιτροπή αλλά και αν ανατρέξουμε πίσω στην περίοδο της Μ. Θάτσερ θα δούμε ότι η σιδηρά κυρία βρισκόταν πάντα σε μόνιμη σχεδόν αντίθεση με τις κεντρικές επιλογές της Ένωσης. Κοινή αγροτική πολιτική, αλιεία, προϋπολογισμός, νομισματική ενοποίηση, κλπ, ήταν θέματα που πάντα οι κυβερνήσεις της Βρετανίας έθεταν αντιρρήσεις και αστερίσκους. Δηλαδή αν δούμε συνολικά το ζήτημα θα αισθανθούμε ότι το Η.Β. ποτέ δεν είχε οργανικά ενσωματωθεί στις ευρωπαϊκές δομές, επιβεβαιώνοντας την ανεξάρτητη ιστορική πορεία του.

Όταν το δημοψήφισμα κατέλειξε σε έξοδο, οι Ευρωπαίοι έδειξαν μεγάλη έκπληξη. Πως ήταν δυνατόν να κερδίσει η αντιευρωπαϊκή πολιτική του Φάρατζ αναρωτήθηκαν πολλοί. Όμως αν αναλύσει κανείς τις δυνάμεις που κινούνται κάτω από την επιφάνεια της διπλωματικής αβρότητας, θα ανακαλύψει πως οι σχέσεις ανάμεσα στα κράτη εξυφαίνονται με διαφορετικά κριτήρια. Ακόμα και σήμερα αν ερευνήσουμε τις ισορροπίες εντός του «δυτικού στρατοπέδου» θα ανακαλύψουμε μεγάλες διαφορές ανάμεσα στα «συμμαχικά» κράτη, τόσο μεγάλες που αυτές δεν υπάρχουν, ας πούμε, ανάμεσα σε ορισμένα απ' αυτά και σε μεγάλα κράτη εκτός του στρατοπέδου.

Η έξοδος της Μ. Βρετανίας από την Ε. Ένωση σηματοδοτεί ίσως την έναρξη μίας νέας περιόδου στο πεδίο των ισορροπιών των μεγάλων δυνάμεων. Το ουσιαστικό σημείο βρίσκεται στο ότι οι ισορροπίες ανάμεσα στις αναδυόμενες ασιατικές δυνάμεις, (Κίνα, Ινδία, Ινδονησία, Ιαπωνία), τις ΗΠΑ και Ρωσία, Βραζιλία και Μεξικό, θέσπιζαν διαδικασίες από τις οποίες το Η.Β. βρίσκονταν εκτός. Και μία αυτοκρατορική δύναμη όπως η Μ. Βρετανία, παρά τα επίπεδα καμπής στα οποία βρίσκεται σήμερα, δεν θα μπορούσε να ανεχθεί. Και αυτό είναι απολύτως σωστό γιατί είναι πολύ ανώτερη και στρατιωτικά, και οικονομικά, και τεχνολογικά και πολιτιστικά από την Βραζιλία, ή τη Ρωσία ή και την Ιαπωνία που προβάλλονταν στη διεθνή σκηνή ως βασικοί και υπολογίσιμοι παίκτες. Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πολιτικά «νεκρή», διεθνώς, οι Άγγλοι ήταν αδύνατον να δεχθούν μία κατάσταση στην διεθνή σκηνή να εξελίσσεται χωρίς την ενεργή και ιστορική συμμετοχή τους.

Ουσιαστικά εκείνο που έχανε έδαφος από τη διεθνή σκηνή ήταν η κυριαρχία του αγγλοσαξονικού προτεσταντισμού γιατί και οι ΗΠΑ με τον Τράμπ στην ηγεσία είχαν αποτραβηχθεί εμφανώς και το Η.Β. στραγγαλίζονταν από την Ε. Ένωση δίδοντας μεγάλες ευκαιρίες σε αντίπαλες ιδεολογικά και πολιτικά δυνάμεις, όπως η Κίνα, η Ρωσία, κλπ, να προωθήσουν τα διεθνή οχυρά τους.

Όσο και αν οι αβρότητες προς την ηγεσία της Ευρώπης, δηλαδή τη Γερμανία, περισσεύουν, είναι βέβαιο ότι και οι Βρετανοί και οι Αμερικανοί δεν θέλουν να ξεχάσουν τις εκατόμβες νεκρών που θυσίασαν λίγες μόλις δεκαετίες πριν.

Η νέα περίοδος θα περιλαμβάνει προώθηση πολιτικών όπως η ενίσχυση της φιλελεύθερης δημοκρατικής παγκοσμιοποίησης που αμφισβήτησε η προηγούμενη αμερικανική διοίκηση, θα περιλαμβάνει περιορισμό της γερμανικής οικονομικής δύναμης, εξομάλυνση των σχέσεων με τις ασιατικές αγορές και πολιτικές δυνάμεις και ουσιαστικά μία υπονόμευση της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Η Αγγλία θα επιχειρήσει να κερδίσει το χαμένο έδαφος τόσων δεκαετιών. Θα προσπαθήσει να συνάψει εμπορικές, οικονομικές και πολιτικές συμφωνίες με υπολογίσιμες δυνάμεις εκτός εμβελείας της Ε. Ένωσης, όπως η Ινδία, η Κίνα, η Τουρκία, η Αυστραλία, η Αίγυπτος αλλά και η Ρωσία. Αλλά και εντός της Ε. Ένωσης υπάρχουν δυνάμεις που βρίσκονται πιο κοντά στο Η.Β., όπως οι χώρες της ανατολικής Ευρώπης, απ' ό,τι στον ευρωπαϊκό βορά.

Η έξοδος από την ευρωπαϊκή Ένωση απελευθερώνει το Η.Β. Μόνο όμως τυπικά γιατί ουσιαστικά οι ευκαιρίες που ανοίγονται μπροστά του είναι σε θέση να αξιοποιηθούν μόνο από μία αποδοτική και ευφυή ηγεσία, από υψηλό βαθμό κοινωνικής συνοχής και από μείωση των ανισορροπιών και αντιθέσεων εντός του Βασιλείου. Μπορούν να επιτευχθούν αυτοί οι παράγοντες; Αν σκεφτούμε αμέσως ότι η Σκωτία επιδιώκει την ανεξαρτησία της και τη συγκρότηση της σε αυτόνομο κράτος, που κατά συντριπτική πλειοψηφία οι πολίτες της είναι υπέρ της παραμονής της στην Ε. Ένωση και ότι παρά την ύφεση η κατάσταση στη Βόρειο Ιρλανδία παραμένει ανησυχητική τότε τα ερωτηματικά της επιτυχούς «ανεξάρτητης» πορείας του Η.Β. αυξάνονται.

Ένα άλλο ερωτηματικό, κεφαλαιώδους σημασίας, είναι το γεγονός ότι η οικονομία του Βασιλείου είναι μεν ισχυρή αλλά κατά 78% συντίθεται από το προϊόν του κλάδου των υπηρεσιών. Όμως οι υπηρεσίες κατά το πλείστον δεν είναι εξαγώγιμες και η ισχυροποίηση του Βασιλείου στις παγκόσμιες εμπορικές δομές απαιτεί εξαγώγιμα και διεθνώς ανταγωνιστικά προϊόντα. Τι θα κάνει; Θα δώσει έμφαση στην ισχυρή αναζωπύρωση της βιομηχανίας και της γεωργίας, των ορυκτών και των ενεργειακών προϊόντων; Μένει να το δούμε.

Παρ' όλα αυτά η έξοδος της Μ. Βρετανίας από την Ένωση θα έχει μεγάλες, εκτιμώ, επιπτώσεις και στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μία ενδεχόμενη επιτυχία της Μ. Βρετανίας

στην οικονομία και τη διεθνή πολιτική, θα επιφέρει αμφισβητήσεις στην ευρωπαϊκή συνοχή. Για να αποφευχθεί κάτι τέτοιο τα κράτη μέλη θα ζητούν με μεγαλύτερη ένταση και έμφαση να επιταχυνθούν οι πρόνοιες της ολοκλήρωσης και της ενοποίησης. Θα ζητούν επιτακτικότερα να ανακυκλώνονται μεγαλύτερα κεφάλαια από τον βορά στο νότο προκειμένου να μειωθούν οι χασματικές διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στα κράτη και στα επίπεδα ανάπτυξης τους. Ειδικότερα τα κράτη μέλη που βρίσκονται εκτός του διευθυντηρίου των Βρυξελλών θα επιζητήσουν την ουσιαστικοποίηση του ρόλου του ευρωπαϊκού κοινοβουλίου και την λήψη αποφάσεων από εκλεγμένους εκπροσώπους και όχι από «ουδέτερους» γραφειοκράτες. Διαφορετικά αν δηλαδή η γερμανική ηγεσία δεν εμφανίσει ελαστικότητα στις πολιτικές διάχυσης της οικονομικής ανάπτυξης τότε ο πράσινος φάρος του Η. Βασιλείου θα στέκει εκεί μονίμως απειλητικός αλλά και ελκυστικός. Γιατί συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου και οικονομικών προνομίων, παρόμοιες μ' αυτές που υπάρχουν εντός της Ένωσης μπορούν να συναφθούν και με τη Μεγάλη Βρετανία.

Κουρματζής Θάνος